

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 4 stycznia 2016 r.

Adam Bodnar

VII.7202.24.2015.AWO

Pan
Krzysztof Jurgiel
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
ul. Wspólna 30
00 – 930 Warszawa

Dziękuję za informacje zawarte w odpowiedzi Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 lipca 2015 r. dotyczące mechanizmu redukcji płatności obszarowej zawartego w ustawie z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1551; dalej jako: ustawa). Zostały one poddane analizie w moim Biurze. Z uwagi jednak na niepełne ustosunkowanie się przez poprzedniego Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi do wątpliwości przedstawionych w wystąpieniu Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 12 czerwca 2015 r. oraz nowe skargi dotyczące możliwej niekonstytucyjności art. 19 powołanej ustawy, które w ostatnim czasie wpływają do Rzecznika, zwracam się z uprzejmą prośbą o przedstawienie dodatkowych wyjaśnień w tej kwestii.

Kwestią budzącą wątpliwości w niniejszej sprawie jest poziom redukcji jednolitej płatności obszarowej dla rolników w odniesieniu do części kwoty przekraczającej 150 tysięcy euro. Znane mi są, na co Rzecznik wskazywał już w poprzednim wystąpieniu w tej sprawie, regulacje prawa UE dotyczące jednolitej płatności obszarowej. Dodać również trzeba, że Rzecznik w wystąpieniu odnoszącym się do tej materii nie kwestionował, iż wprowadzona przez ustawę redukcja na poziomie 100 % mieści się w zakresie upoważnienia zawartego w art. 11 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego przepisy dotyczące płatności bezpośrednich dla rolników na podstawie systemów wsparcia w ramach wspólnej polityki rolnej oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE)

nr 637/2008 i rozporządzenie Rady (WE) nr 73/2009 (Dz. U. UE L z dnia 20 grudnia 2013 r.; dalej jako: rozporządzenie UE). Przepis ten stanowi, iż państwa członkowskie zmniejszają kwotę płatności bezpośrednich, która ma zostać przyznana rolnikowi na podstawie tytułu III rozdział 1 za dany rok kalendarzowy, o co najmniej 5 % w odniesieniu do części kwoty przekraczającej 150.000 euro.

Niewątpliwie, wprowadzenie przez ustawodawcę redukcji o 100 % mieści się w granicach wskazanych w treści rozporządzenia UE. Przedmiotem zainteresowania Rzecznika w niniejszej sprawie, na co wskazano już w wystąpieniu z dnia 12 czerwca 2015 r., nie jest dopuszczalność takiego ograniczenia, ale jego celowość, dostosowanie do krajowych warunków i wpływ na zróżnicowanie sytuacji finansowej dużych gospodarstw w zależności od liczby zgrupowanych w nich osób. Uzasadnione byłoby przedstawienie przez Pana Ministra szczegółowych informacji dotyczących motywacji przeniesienia uzyskanych poprzez redukcję środków do budżetu Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Wątpliwości w tym zakresie nie rozwiązuje opinia Ministra Spraw Zagranicznych (jako ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej w Unii Europejskiej) z dnia 30 stycznia 2015 r., która jedynie w lakoniczny sposób potwierdza zgodność ustawy z prawem Unii Europejskiej, ale nie zawiera szczegółowego uzasadnienia dotyczącego poszczególnych rozwiązań w niej zawartych. **Za nietrafiony, w mojej ocenie, należy uznać również argument, iż niezaniegowanie przez Komisję Europejską „notyfikowanego” sposobu wdrażania mechanizmu redukcji płatności oznacza wyrażenie przez Komisję pozytywnej opinii dotyczącej wprowadzonych przez ustawodawcę krajowego rozwiązań w tym zakresie. Zgodnie z treścią art. 11 ust. 6 rozporządzenia UE państwa członkowskie są zobowiązane jedynie do poinformowania Komisji Europejskiej do dnia 1 sierpnia 2014 r. o podjętych decyzjach oraz o każdej szacowanej kwocie zmniejszeń na lata 2015-2019.** Nie mamy tu więc do czynienia z procedurą notyfikacji, w której wdrożenie określonych rozwiązań jest uzależnione od stanowiska zajętego przez Komisję Europejską. Na mocy art. 11 ust. 6 rozporządzenia UE Komisja Europejska jedynie przyjmuje do wiadomości w jaki sposób ustawodawca krajowy wdrożył przepisy rozporządzenia UE. **Tym samym więc Komisja Europejska nie poddała analizie zasadności wprowadzonego przez polskiego ustawodawcę poziomu redukcji jednolitej płatności obszarowej. Wprowadzenie identycznego współczynnika redukcji przez inne państwa członkowskie również w żaden sposób nie wyjaśnia, dlaczego polski ustawodawca zdecydował się na tak wysoki poziom tej redukcji.**

W tym miejscu pragnę zwrócić uprzejmie uwagę, że wątpliwości dotyczące wprowadzonego w art. 19 ustawy poziomu redukcji jednolitej płatności obszarowej pojawiły się już na etapie prac sejmowej Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi nad projektem ustawy. Przedstawiciel Związku Zawodowego Pracowników Strategicznych Spółek Skarbu Państwa Agencji Nieruchomości Rolnych Pan Wiesław Pawłowski i Prezes Polskiej Izby

Nasiennej Pan Karol Marciniak podnosili wtedy, że całkowita redukcja opłat powyżej kwoty 150 tysięcy euro negatywnie wpłynie na działalność tych podmiotów, związaną przede wszystkim z hodowlą polskich odmian roślin i zwierząt. Zwracano również uwagę, iż podmioty te zatrudniają dużą ilość pracowników, a ich działalność związana z hodowlą jest często nierentowna i przez to możliwa głównie dzięki wsparciu z działalności rolniczej, które jest możliwe dzięki temu, że hodowla jest zlokalizowana w dużych gospodarstwach (sprawozdanie z posiedzenia sejmowej Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 stycznia 2015 r., biuletyn nr 4208/VII). Obecnie podobne postulaty zarzucające art. 19 ustawy dyskryminujący charakter pojawiają się w skargach kierowanych do mojego Biura, m.in. przez spółdzielnie rolnicze. Jednakowe traktowanie gospodarstw o dużej powierzchni może być krzywdzące dla tych podmiotów, które gromadzą większą liczbę osób, albowiem ogranicza to faktyczne korzyści uzyskiwane z płatności bezpośrednich. Nie można także tracić z pola widzenia faktu, że podmioty te często dokonywały długoterminowego planowania swojej działalności z uwzględnieniem spodziewanych płatności bezpośrednich. **Rozważenia wymaga więc, moim zdaniem, czy obecne rozwiązanie nie narusza zasady równości zawartej w art. 32 Konstytucji RP i zasady sprawiedliwości społecznej wywodzonej z art. 2 Konstytucji RP.**

Mając na uwadze powyższe, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1648 ze zm.) zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o uzupełnienie odpowiedzi z dnia 10 lipca 2015 r. we wskazanym w niniejszym wystąpieniu zakresie.

Podpis na oryginale